

N:o 7.

Ank. till Riksd. kansli den 20 februari 1899, kl. 1 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion om förbud mot försäljning af spirituösa drycker mot postförskott.

(2:a A.)

I en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 191, har herr *O. H. Ström* hemställt:

»att Riksdagen måtte besluta ett sådant tillägg i bränvinsförsäljningsförordningen af 24 maj 1895, att förbud mot försäljningen af spirituosa mot postförskott må varda stadgad, eller ock att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t måtte för Riksdagen framlägga förslag till sådant tillägg.»

Motionären erinrar, att 4 § 2 mom. i kongl. förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 24 maj 1895, med anledning af en utaf honom år 1896 väckt och af Riksdagen bifallen motion, genom kongl. kungörelsen den 25 september 1897 erhållit följande förändrade lydelse: »Ej heller må innehafvare af rättighet till försäljning af bränvin låta vare sig mot efterkraf för köpeskillingen eller genom ombud å annat ställe än det, der han sin försäljningsrätt utöfvar, till köpare utlemna mindre belopp än 250 liter.»

Vidare anför motionären:

»Emellertid började man kringgå förbudet på så sätt, att samtidigt med det man sänder reqvirerade spritdrycker, hvilka adresseras i afsändarens eget namn, en fullmagt sändes till reqvirenten, hvarå är taget postförskott, motsvarande det belopp sändningen går till, och när reqvirenten utlöst fullmagten, har han endast att gå till jernvägsstationen eller ångbåtskommissionären och utqvittera varan.»

Motionären erinrar härefter, att han, med anledning af detta kringgående af förbudet mot försäljning af spirituosa mot efterkraf, väckte motion vid 1898 års riksdag om att förbud mot försäljning af spirituosa mot postförskott äfven skulle stadgas genom att uti ifrågavarande lagrum inflicka orden »eller postförskott», hvilken motion emellertid blef af bevillningsutskottet afstyrkt och af Riksdagen afslagen.

I sitt betänkande med anledning af denna motion yttrade bevillningsutskottet vid 1898 års riksdag, att förbud mot betalningens uttagande genom postförskott måhända skulle ega fog för sig, derest ett sådant förbud kunde göras effektivt, hvilket dock icke torde vara möjligt. Innehafvare af rättighet till minuthandel med eller utskänkning af bränvin kunde nemligen icke förvägras att till hvem det vara må afsända brefförsändelser mot postförskott. Postverket kunde omöjligen kontrollera, huruvida en dylik försändelse innehölle någon fullmagt af det slag, motionären omtalat, eller eljest stode i samband med köp af spirituosa. För öfrigt skulle det, om den föreslagna lagändringen antoges, blifva ytterst svårt för åklagaren att, vid beifrandet af öfverträdelse af förbudet, åstadkomma någon bevisning derom, att en utlöst postförskotts-försändelse skulle utgöra liqvid för den fullmagt, på grund hvaraf brefemottagaren sedermera uttager och qvitterar de öfversända spritvarorna.

Uti sin vid innevarande års riksdag väckta motion i förevarande ämne åberopar motionären gent emot hvad utskottet sålunda anfört följande af honom vid frågans behandling i Andra Kammaren afgifna yttrande:

»Häremot ber jag få säga, att ett sådant förbud blir lika effektivt, som förbudet mot efterkraftsförsäljningen är, då så väl i ena som i andra fallet köparne kunna få höras som vittnen. Till att få reda på köparne torde nog en nitisk åklagare finna utvägar, såsom t. ex. vid åtal för salning till den postförskottsköpta varan etc.

Då bränvinet försändes på statens jernvägar, kan åklagaren genom qvittenserna på fullmagterna eller på öfverlätna fraktsedlar äfven få reda på vittnen. Någon kontroll från postverkets sida erfordras ej.

Om också icke alla öfverträdelser af förbudet mot postförskotts-försäljning af spirituosa kunde beifras, skulle dock blotta tillvaron af ett sådant förbud, till följd af den med öfverträdandet af detsamma förenade risken, verka afskräckande på mången afsändare, och redan med detta vore mycket vunnet. Småningom skulle, i synnerhet om någon afsändare blir fäld, postförskotts-försäljningen upphöra likasom efterkraftsförsäljningen redan lär hafva gjort, sedan förbud häremot stadgades.

Genom afslag på min motion kommer deremot försäljningen af spirituosa mot postförskott att tilltaga och dryckenskapen i hög grad att befrämjas, synnerligast bland den arbetande klassen på större arbetsplatser. Särskildt kommer på den till min valkrets hörande stora platsen Gellivare Malmberg, der tusentals arbetare finnas, superiet att i betänkelig grad tilltaga, synnerligast då förbudet mot införsel till lappmarkerna af spirituosa nu är upphäfdt.

Det kan dessutom icke vara tillbörligt, att staten själf, om än indirekt, skall bidra till dryckenskapens ökande, genom att postförskott för spirituosa uttages genom postverket och den postförskotterade varan befordras på statens jernvägar.

Om mitt förslag till ändring af 4 § 2 mom. i förordningen om försäljning af bränvin skulle ansetts opraktiskt, hade ju utskottet kunnat föreslå de ändringar i förordningen, som ansetts vara mera lämpliga för ernående af min motions syfte, hvars ernående utskottet sjelft ansett önskvärdt: ty icke är väl lagen så vanmäktig, att ej någonting kan stadgas till ett verksamt stärfjande af det anmärkta missförhållandet.»

Motionären tillägger derjemte att hans fruktan, att försäljningen af spirituosa mot postförskott skulle tilltaga, besannats, i det att ensamt till den kommun, der han vore bosatt, ankommit mot postförskott med de senaste ångbåtarna under hösten sistlidna år hundratals ankare och lådor med spirituosa.

Det lär icke kunna bestridas, att den af motionären omförmälda försäljningen af spirituosa mot postförskott innebär ett uppenbart kringgående af bränvinsförsäljningsförordningens ofvan åberopade föreskrifter, med hvilka tydligen åsyftats att i möjligaste mån främja de enskilda kommunernas sträfvan att hvar inom sitt område motarbeta missbruket af spirituosa. Efter motionärens uppgifter att döma synes ock användningen af

det anmärkta tillvägagåendet, åtminstone på vissa orter, redan hafva vunnit en betänkelig utsträckning. Utskottet ansåg sig visserligen icke vid fjolårets riksdag kunna förorda motionärens då i ämnet gjorda framställning och är fortfarande tveksamt, huruvida ett enkelt förbud mot försäljning af spirituosa i mindre quantiteter mot postförskott skulle kunna göras effektivt. Möjligen skulle deremot det afsedda målet kunna vinnas på annan väg, då den, som på grund af fullmagt uttager ett i afsändarens namn afsändt parti spirituosa, i sjelfva verket torde vara att anse såsom afsändarens ombud för varans utlemnande. Utan att dock för närvarande härutinnan uttala någon bestämd åsigt har utskottet, med hänsyn till den nu ånyo väckta frågans obestriddliga vikt, icke ansett sig böra motsätta sig motionärens alternativt framställda yrkande om en riksdagskrifvelse i ämnet. Enligt utskottets uppfattning bör dock denna skrifvelse i första hand afse en mera omfattande undersökning af det anmärkta förhållandet, hvarigenom ock utan tvifvel bäst vinnes insigt om i hvad mån och på hvad sätt det öfverklagade missbruket skulle kunna förekommas.

Utskottet hemställer därför,

att Riksdagen med anledning af herr Ströms förevarande motion måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa undersökning rörande de uti motionen omförmälda missförhållanden samt till Riksdagen inkomma med förslag till den ändring i kongl. förordningen angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, hvartill berörda undersökning möjligen kan gifva anledning.

Stockholm den 20 februari 1899.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservation

af herr *Cavalli*, som anförde:

»Vid nästlidet års riksdag väcktes af herr Ström en motion, hvori yrkades, att förbud mot försäljning af spirituosa mot postförskott måtte stadgas. Bevillningsutskottet afstyrkte motionen och anförde såsom skäl härför följande:

»En utsträckning af det förbud, som nu finnes stadgad, att mot efterkraf för köpeskillingen utlemna bränvin i mindre partier än 250 liter jemväl till förbud mot betalningens uttagande genom postförskott skulle måhända ega fog för sig, derest ett sådant förbud kunde göras effektivt. Detta torde dock icke vara möjligt. Innehafvare af rättighet till minut-handel med eller utskänkning af bränvin kan nemligen icke förvägras att till hvem det vara må afsända brefförsändelser mot postförskott. Hur skulle man då kunna afgöra, om en dylik försändelse innehölle en fullmagt af det slag, motionären omtalat, eller eljest stode i samband med ett aftal om köp af spirituosa? Kontroll i detta hänseende är från postverkets sida omöjlig. För öfrigt skulle det, om deu föreslagna lagändringen antoges, blifva ytterst svårt för åklagaren att, vid beifrandet af öfverträdelse af förbudet, åstadkomma någon bevisning derom, att en utlöst postförskottsöfsändelse skulle utgöra liqvid för den fullmagt, på grund hvaraf brefemottagaren sedermera uttager och qvitterar de öfversända spritvarorna.»

I enlighet med utskottets hemställan blef motionen af Riksdagen afslagen i båda kamrarne utan votering och i Första kammaren jemväl utan diskussion.

På grund häraf och då, såvidt mig känt är, några ändrade förhållanden icke sedan sistlidet är inträdt, har jag ansett, att utskottet bort liksom nästlidet är hemställa,

att förevarande motion ej måtte af Riksdagen bifallas.»

Herr *Odelberg* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i utskottets beslut i förestående ärende.
